

ชื่อเรื่อง รายงานการประเมินโครงการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการน้อย
โรงเรียนบ้านป่าทุ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

ผู้ประเมิน นายสุวิทย์ หวัดแทน

ปีที่พิมพ์ 2564

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของโครงการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการน้อย โรงเรียนบ้านป่าทุ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPiest Model ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต โดยพิจารณาจากอีก 4 ด้าน คือ 4.1) ด้านผลกระทบ 4.2) ด้านประสิทธิผล 4.3) ด้านความยั่งยืน และ 4.4) ด้านการถ่ายโยงความรู้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีได้มาซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplig) เป็นครู จำนวน 11 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 25 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 25 คน รวมจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาโครงการเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) โดยประเมินความเหมาะสม ความเพียงพอ ระดับการปฏิบัติ ความพึงพอใจมากที่สุดถึงน้อยที่สุดและประเมินระดับคุณภาพ มีจำนวน 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอบถามความคิดเห็น ที่มีต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในการดำเนินงานโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินความเพียงพอของปัจจัยเบื้องต้น ในการดำเนินงานโครงการ ฉบับที่ 2 สำหรับครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินระดับการปฏิบัติงานในการดำเนินโครงการ โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการประเมินฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านผลผลิต (Product) คือ 1) ความพึงพอใจในภาพรวมของการดำเนินการ และระดับคุณภาพของคุณลักษณะกลุ่มยูวเกษตรกร และ 2) แบบสัมภาษณ์ด้านผลผลิต ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมแสดงออกของกลุ่มยูวเกษตรกรหลังการดำเนินโครงการในด้านคุณลักษณะกลุ่มยูวเกษตรกร ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำด้านการเกษตร 2) ทักษะในการแก้ปัญหาการทำเกษตร 3) ทักษะในการออกแบบกิจกรรมด้านการเกษตร 4) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) ทักษะด้านการเกษตร และฉบับที่ 4 สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านผลผลิตต่อเนื่อง คือ ผลกระทบ ประสิทธิผล ความยั่งยืน และการถ่ายโยงการเรียนรู้ ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าร้อยละ (%) และค่าความถี่ (f)

ผลการประเมินพบว่า

1. ด้านบริบท (Context) พบว่าระดับความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D= 0.15) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย วัตถุประสงค์

ของโครงการมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ รองลงมาคือ วัตถุประสงค์โครงการสามารถวัดและประเมินได้ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน โครงการมีความสอดคล้องกับการแก้ปัญหาด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและบริบทของโรงเรียน โครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการดำเนินโครงการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ความพร้อมและความรู้ความสามารถต่อการบริหารจัดการโครงการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูบุคลากร และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะคิดในการดำเนินงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ความพึงพอใจของงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ และความพึงพอใจ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

3. ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ระดับปฏิบัติการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D = 0.29) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 20 ข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ การประชุมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมา คือ การประเมินก่อนการดำเนินกิจกรรมโครงการ การคัดเลือกสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งตามโครงสร้างกลุ่มยุทธศาสตร์ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอย่างชัดเจนมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมเหมาะสมกับความสามารถเป็นรายบุคคล การกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงการไว้อย่างชัดเจนก่อนการนำไปปฏิบัติ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานโครงการ เผยแพร่สู่สาธารณะ กิจกรรมเลี้ยงปลา (ปลาตู้และปลานิล) การจัดทำแบบสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ก่อนการวางแผนกิจกรรมโครงการ กิจกรรมปลูกพืชผักและพืชผล การปรับปรุงและพัฒนาโครงการตามข้อเสนอแนะ การประเมินหลังการดำเนินการกิจกรรมโครงการ กิจกรรมการเลี้ยงเบ็ด (เบ็ดไข่และเบ็ดเนื้อ) และการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง เครือข่ายและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการ การรับสมัครสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ กิจกรรมทำปุ๋ยหมักชีวภาพโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า การประชุมสภากลุ่มยุทธศาสตร์เพื่อคัดเลือกกิจกรรมในการดำเนินการ กิจกรรมการเลี้ยงไก่ไข่โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม การรายงานผลการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะของผู้รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การสรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ พิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ได้แก่ กิจกรรมแปรรูปผลผลิต การร่วมกันออกแบบกิจกรรมและเครื่องมือประเมินโครงการร่วมกันก่อนการนำไปปฏิบัติ การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง การสรุปแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาโครงการ การจัดกิจกรรมอนุรักษ์น้ำด้วยนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการประเมินระหว่างการดำเนินการกิจกรรมโครงการตามลำดับ

4. ด้านผลผลิต (Product) พบว่า ระดับความพึงพอใจด้านผลผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D = 0.30)) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด 2 ข้อ คือ การสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ รองลงมา คือ การจัดให้มีโครงการนี้ในปีงบประมาณถัดไป อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ ภาพรวมของการแสดงออกซึ่งคุณลักษณะของกลุ่มยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการของสถานศึกษา และความสุขที่ได้รับการจากดำเนินโครงการ ส่วนระดับคุณภาพของคุณลักษณะกลุ่มยุทธศาสตร์ในภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.38, S.D = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับคุณภาพของคุณลักษณะกลุ่มยุทธศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี จากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการแก้ปัญหาการทำเกษตร ทักษะในการออกแบบกิจกรรมด้านการเกษตร ทักษะด้าน

การเกษตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ลำดับสุดท้ายคือ ภาวะผู้นำด้านการเกษตร

4.1 ด้านผลกระทบ (Impact) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ($\bar{X} = 4.41$, $S.D = 0.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การเป็นแบบอย่างในด้านการทำเกษตรให้กับครอบครัว และชุมชนของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การเป็นผู้นำในด้านการเกษตรให้กับโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายและโรงเรียนอื่น ๆ ของครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการเกษตร

4.2 ด้านประสิทธิผล (Effective) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.56$, $S.D = 0.35$) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยดีเยี่ยม รองลงมา คือ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูและข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การมีคุณลักษณะยุวเกษตรกรของนักเรียน

4.3 ด้านความยั่งยืน (Sustainability) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดี ($\bar{X} = 4.40$, $S.D = 0.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีทุกข้อ คือ ความต่อเนื่องในการใช้ทักษะด้านการเกษตรในวิถีชีวิตของผู้เรียนสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการน้อยอย่างต่อเนื่อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิถีชีวิตของครู

4.4 ด้านการถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transportability) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ($\bar{X} = 4.56$, $S.D = 0.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การขยายผลสำเร็จของโครงการให้โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายและโรงเรียนอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนเป็นสถานที่ศึกษาดูงานการจัดกระบวนการกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรให้กับโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย เท่ากัน 2 ข้อ คือ ครูได้เป็นวิทยากรฝึกอบรมการจัดกระบวนการกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรให้กับโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัด และการสร้างแรงบันดาลใจเพื่อส่งต่อการดำเนินกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรให้โรงเรียนอื่น ๆ

5. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการน้อย โรงเรียนบ้านป่าทุ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ปรากฏข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ 1) ให้สถานศึกษาดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง ปรากฏค่าความถี่ 18 คิดเป็นร้อยละ 26.47 และ 2) ให้โรงเรียนนำผู้เรียนกลุ่มยุวเกษตรกรไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายนอกอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏค่าความถี่ 12 คิดเป็นร้อยละ 17.65

6. ผลการสัมภาษณ์ ปรากฏว่า 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญร้อยละ 80 ให้ความเห็นตรงกันว่า โครงการนี้สามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญร้อยละ 86.67 ให้ความเห็นตรงกันว่า โครงการนี้สามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาการทำเกษตร 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร้อยละ 75.25 ให้ความเห็นตรงกันว่า โครงการนี้สามารถทำให้มีทักษะในการออกแบบกิจกรรมด้านการเกษตร 4) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร้อยละ 85.45 ให้ความเห็นตรงกันว่า โครงการนี้สามารถทำให้นักเรียนมีทักษะด้านการเกษตร และ 5) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร้อยละ 73 ให้ความเห็นตรงกันว่า โครงการนี้สามารถทำให้นักเรียนมีภาวะผู้นำด้านการเกษตร